

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Małgorzata Motylów

LPO.410.024.03.2021

Pan Andrzej Chodkowski
Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa
al. Jana Pawła II 11
00-828 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/086 Funkcjonowanie regionalnych laboratoriów finansowanych z budżetu państwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, al. Jana Pawła II 11, 00-828 Warszawa (dalej: GIORIN)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Chodkowski, Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, od 12 lutego 2016 r. (dalej: Główny Inspektor)
Zakres przedmiotowy kontroli	Organizacja i finansowanie działalności laboratoryjnej GIORIN
Okres objęty kontrolą	2019-2021 (I półrocze), z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Tomasz Juskiewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/101/2021 z 15 czerwca 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia organizację działalności laboratoryjnej GIORIN i wykorzystanie przeznaczonych na nią środków.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Zmiany organizacyjne przeprowadzane w Głównym Inspektoracie Ochrony Roślin i Nasiennictwa, związane z utworzeniem z dniem 1 stycznia 2021 r. Centralnego Laboratorium (dalej: CL) i włączeniem w strukturę GIORIN 16 dotychczasowych laboratoriów wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa (dalej: WIORIN), zostały rzetelnie przygotowane i sprawnie przeprowadzone. Główny Inspektor zapewnił laboratorium Inspekcji, funkcjonującym w strukturach organu centralnego (GIORIN), odpowiednią, bieżącą obsługę administracyjną.

Główny Inspektor rzetelnie analizował efektywność funkcjonowania laboratoriów w strukturach Inspekcji i planował niezbędne działania w tym zakresie, w tym dotyczące ich likwidacji. W przeprowadzonych analizach wskazywał na potrzebę specjalizacji poszczególnych laboratoriów Inspekcji oraz podejmował działania w zakresie zwiększenia środków przeznaczanych na wynagrodzenia pracowników GIORIN.

Znajdujące się na wyposażeniu laboratoriów urządzenia pozwalały na wykonywanie bieżących zadań Inspekcji, ale część z nich była przestarzała, czy nieaktywna ze względu na zły stan techniczny. Z dziewięciu urządzeń laboratoryjnych, wytypowanych do kontroli spośród najdroższych, z tego powodu wyłączone z eksploatacji były trzy. Występowały także przypadki awarii urządzeń pomiarowych, ale nie miały one wpływu na opóźnienia badań laboratoryjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja i finansowanie działalności laboratoriów GIORIN

Opis stanu
faktycznego

1.1 Laboratoryjna działalność GIORIN prowadzona była przez Centralne Laboratorium (dalej: CL). Z dniem 1 stycznia 2021 r., w wyniku restrukturyzacji, 16 laboratoriów WIORIN zostało włączonych w strukturę GIORIN³ i utworzyło oddziały CL.

W styczniu 2018 r. Główny Inspektor powołał zespół do spraw laboratoriów⁴, którego celem było wypracowanie propozycji modelu organizacyjnego urzędowych laboratoriów zdrowia roślin i oceny nasion, zgodnego z wymaganiami unijnymi⁵ oraz przy zapewnieniu racjonalnego wykorzystania potencjału laboratoriów i zasobów finansowych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (dalej: PIORIN).

Do zadań ww. zespołu należało m.in.:

- przeprowadzenie analizy potencjału i diagnozy stanu laboratoriów PIORIN z uwzględnieniem zakresu i efektywności ich działań, w tym stopnia wykorzystania zasobów i wysokości ponoszonych nakładów finansowych;
- ocena poszczególnych jednostek pod kątem możliwości rozwoju; opracowanie koncepcji organizacji i założeń modelu funkcjonowania urzędowych laboratoriów zdrowia roślin i oceny nasion, zapewniającej prawidłową realizację zadań;
- określenie etapów, harmonogramu, kosztów wdrożenia wypracowanych koncepcji;

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Zgodnie z obowiązującym od 18 kwietnia 2020 r. brzmieniem art. 61 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o PIORIN (Dz. U. z 2020r., poz. 25).

⁴ Zarządzenie nr 3/2018 z 29 stycznia 2018 r.

⁵ Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin.

– opracowanie projektów zapisów ustawowych.

W dniu 4 lipca 2018 r. zespół przedstawił Głównemu Inspektorowi wyniki prac, które następnie 12 lipca 2018 r. zostały przedstawione Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej: MRiRW) – dalej: Raport 2018.

Od 29 kwietnia 2022 r. na urzędowych laboratoriach zdrowia roślin będzie ciążył obowiązek posiadania akredytacji w całym zakresie badawczym⁶. Zespół ocenił, że pomimo znacznego potencjału laboratoriów (w tym wysoko wykwalifikowanej kadry i dobrego wyposażenia), wobec znacznego rozdrobnienia działalności laboratoryjnej, przy organizacyjnym i finansowym podporządkowaniu 16 różnym jednostkom szczebla wojewódzkiego, brak jest możliwości spełnienia wymagań i zapewnienia warunków prawidłowej realizacji zadań kontrolnych, określonych Rozporządzeniami 2016/2031 i 2017/625. Rekomendacje zespołu wskazały na konieczność przeprowadzenia zmian organizacyjnych, polegających na konsolidacji potencjału laboratoryjnego i włączenia wszystkich laboratoriów WIORIN w strukturę GIORIN. Oceniono, że efektem proponowanych zmian będzie wzmocnienie potencjału laboratoriów, zdecydowany wzrost skuteczności działań diagnostycznych, usprawnienie systemu zarządzania laboratoriami, a także podniesienie zdolności bezpośredniego, szybkiego reagowania GIORIN na pojawiające się w kraju nowe problemy i zagrożenia zdrowia roślin. Główny Inspektor wskazał na korzyści finansowe proponowanych rozwiązań. Za niezbędne zostało uznane wprowadzenie specjalizacji poszczególnych laboratoriów w nowej strukturze organizacyjnej, co miało pozwolić na skupienie poszczególnych rodzajów badań w wyspecjalizowanych laboratoriach przy racjonalnym wykorzystaniu ich potencjału i obniżeniu kosztów funkcjonowania.

(akta kontroli str. 183-333, 383-397)

Przejęcie laboratoriów poprzedzone było powołaniem⁷ i przeszkoleniem komisji inwentaryzacyjnych dla każdego WIORIN, w składzie⁸: jeden przedstawiciel wojewody, dwóch przedstawicieli WIORIN, dwóch przedstawicieli GIORIN. Komisje inwentaryzacyjne sporządziły wykazy wyposażenia laboratoriów, będącego dotychczas w użytkowaniu, zarządzie lub trwałym zarządzie WIORIN. Do 30 czerwca 2021 r. MRiRW wydał 22 decyzje dotyczące przejęcia przez GIORIN trwałego zarządu nieruchomości, przy czym w sprawach, gdzie decyzje były ostateczne, składano wnioski o wpis ww. prawa do ksiąg wieczystych.

(akta kontroli str. 183-333, 1927-1943)

Do czasu zakończenia przejmowania majątku, sprawy dotyczące rozliczenia kosztów związanych z utrzymaniem laboratoriów, regulowane były na podstawie porozumień zawieranych z poszczególnymi WIORIN. Treść ww. porozumień, zawartych w grudniu 2020 r. ze wszystkimi WIORIN, ustalana była na podstawie negocjacji toczonych od października 2020 r. Początkowy okres ich obowiązywania został przedłużony do 31 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1927-1943)

Pracownicy WIORIN zatrudnieni w laboratoriach stali się z dniem 1 stycznia 2021 r., na podstawie art. 23¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy⁹, pracownikami GIORIN. Przejęcie pracowników poprzedzone było szeroko zakrojoną

⁶ Artykuł 37 ust. 1 Rozporządzenia 2017/625 stanowi, że jednym z warunków wyznaczenia urzędowego laboratorium zdrowia roślin jest posiadanie akredytacji w pełnym zakresie analitycznym tj. wszystkich stosowanych metod badawczych, zgodnie z normą EN ISO/IEC 17025, co musi być potwierdzone certyfikatem wydanym przez krajową jednostkę akredytującą.

⁷ Komisje inwentaryzacyjne zostały powołane Zarządzeniami Głównego Inspektora wydanymi w dniach 1-3 września 2020 r.

⁸ Pismami z 19 czerwca 2020 r. Główny Inspektor zwrócił się do poszczególnych wojewodów i WIORIN o wskazani osób do składu komisji inwentaryzacyjnych.

⁹ Dz. U. z 2020 r., poz. 1320.

akcja konsultacyjną i informacyjną: Główny Inspektor i jego zastępca spotkał się z pracownikami wszystkich przejmowanych laboratoriów, a szczegółowe informacje zostały skierowane osobno do każdego pracownika pisemnie. Odbyło się także spotkanie kierownictwa GIORIN z przedstawicielami związków zawodowych.

(akta kontroli str. 383-402)

W dotychczasowej działalności laboratoriów (po 1 stycznia 2021 r.) Główny Inspektor nie zidentyfikował problemów spowodowanych reorganizacją bazy laboratoryjnej. Zdaniem zastępcy Dyrektora Generalnego skutki przejścia są bardzo pozytywne, szczególnie w okresie pandemii SARS-CoV-2, ponieważ umożliwiała to przejmowanie badań przez inne oddziały CL w przypadku wystąpienia ograniczeń wynikających z COVID-19. Umożliwiło to realizowanie ustawowych zadań bez opóźnień. Odnosząc się do kwestii zaopatrzenia laboratoriów po reorganizacji dyrektor CL w Toruniu podała, że od 1 stycznia 2021 r. zakupy odczynników i materiałów eksploatacyjnych odbywają się centralnie dla wszystkich laboratoriów inspekcji, poprzez procedury przetargowe. Oddziały CL posiadały odpowiednie zasoby odczynników i materiałów eksploatacyjnych do wykonywania badań w I półroczu 2021 r. W sytuacji przesuwania próbek do badań innym laboratorium, uzgadniano również potrzeby związane z dostarczaniem/przesuwaniem, odczynników lub materiałów eksploatacyjnych. Badania laboratoryjne realizowane były na podstawie harmonogramów badań przygotowywanych przez WIORIN.

(akta kontroli str. 383-397, 700-704)

Analizy efektywności utrzymywania poszczególnych laboratoriów rozpoczęły się niezwłocznie po reorganizacji bazy laboratoryjnej. W lutym 2021 r. Główny Inspektor powołał¹⁰ zespół ds. opracowania strategii rozwoju laboratoriów GIORIN, do którego zadań należała m.in. ocena potencjału rozwojowego oddziałów CL, w tym wskazanie jednostek laboratoryjnych, które będą stanowić oddziały w docelowej strukturze CL.

W opracowanym przez zespół raporcie, przyjętym przez kierownictwo GIORIN w dniu 16 lipca 2021 r., ponownie wskazano, że dotychczasowa struktura organizacyjna była nieefektywna i generowała wysokie koszty. Zespół dokonał analizy posiadanych zasobów: personelu (struktury wiekowej i rotacji); kompetencji pracowników; posiadanych zakresów akredytacji; możliwości rozwojowych laboratoriów; posiadanego wyposażenia badawczego i zasobów lokalowych (z uwzględnieniem powierzchni szklarni i magazynów oraz potencjalnej rozbudowy); posiadanych rozwiązań dotyczących możliwości zachowania bezpieczeństwa fitosanitarnego. Analiza objęła dotychczasowe możliwości analityczne laboratoriów z podziałem na badania dotyczące zdrowotności bulw ziemniaka oraz pozostałego asortymentu podlegającego badaniom. W analizie nie uwzględniono kosztów utrzymania laboratoriów (poza kosztami stałymi utrzymania budynków), gdyż uznano je za ściśle związane z liczbą wykonywanych badań.

Zespół podzielił laboratoria na trzy grupy, w zależności od wyniku analizy zasobów i uzyskiwanych wskaźników. Laboratoria, które uzyskały najwyższą punktację wskaźników (Koszalin, Poznań, Bydgoszcz, Pruszcz Gdański, Warszawa, Łódź, Wrocław, Referencyjne Laboratorium Nasienne w Poznaniu) wskazano jako mogące stanowić bazę laboratoryjną Inspekcji – laboratoria rozwojowe. Laboratoria z grup o wynikach średnich i słabych powinny podlegać dalszej analizie pod kątem oczekiwania i potrzeb analitycznych.

W raporcie przedstawiono perspektywy zapotrzebowania na badania laboratoryjne w związku ze zmianami prawa i trendami w gospodarce, uwzględniające m.in. badania pod kątem agrofagów i oceny materiału siewnego.

---

¹⁰ Zarządzenie nr 6 z 17 lutego 2021 r.

Po analizie kierunków rozwoju metod laboratoryjnych i wymagań standardów międzynarodowych w zakresie badań fitosanitarnych, oceny nasion i nadzoru nad akredytowanymi laboratoriami oceny nasion, przedstawiono wnioski:

- coraz szersze zastosowanie metod molekularnych i fingerprintingu w diagnostyce fitosanitarnej powoduje konieczność dostosowania bazy laboratoryjnej GIORiN do takich badań, zarówno w zakresie wyposażenia, jak również stworzenia komórek/pracowni odpowiedzialnych za prowadzenie i koordynację takich badań w poszczególnych laboratoriach;
- należy przewidzieć organizację fitosanitarnych jednostek laboratoryjnych, które będą dostosowane do masowych badań z zastosowaniem techniki real-time PCR;
- nadal konieczna będzie koegzystencja metod klasycznych i nowoczesnych, a więc będzie istotne posiadanie doświadczonej kadry i ekspertów w zakresie klasycznej mykologii, nematologii, entomologii oraz bakteriologii, wyspecjalizowanych w określonej grupie (rząd, rodzina lub rodzaj) organizmów szkodliwych;
- nie przewiduje się konieczności zakupu sekwenatorów i wykonywania sekwencjonowania we własnym zakresie, zwłaszcza, że nadchodzi era NGS (sekwencjonowanie nowej generacji) – badania te w dalszym ciągu będą zlecane wyspecjalizowanym placówkom.

Wskazano także, że aby spełnić wymogi odnośnie akredytacji wszystkich metod badawczych stosowanych w fitosanitarnych badaniach urzędowych wraz z projektowanymi przepisami uzupełniającymi uzasadnione są m.in.:

- specjalizacja laboratoriów i zawężenie zakresu badań urzędowych wykonywanych w poszczególnych jednostkach do określonych grup organizmów, asortymentu, technik;
- zgodnie z polityką PCA¹¹, RLF w Toruniu powinno dążyć do uzyskania akredytacji na organizowanie badań biegłości dla oddziałów CL w zakresie zdrowia roślin;
- oddziały CL wykonujące ocenę nasion powinny zostać objęte akredytacją PCA w tym zakresie, należy przy tym dążyć do przejścia na zakresy elastyczne, aby unikać corocznych aktualizacji zakresów akredytacji po zmianach przepisów ISTA;
- w związku z rozwojem metod oceny nasion, należy rozważyć doposażenie przynajmniej części laboratoriów w sprzęt umożliwiający prowadzenie oceny nasion na poziomie, który będzie dawał gwarancję szybkich badań i rzetelnych wyników;
- skoncentrowanie nadzoru nad laboratoriami akredytowanymi firm nasiennych; obecnie tego typu kontrole prowadzone są przez 9 laboratoriów, docelowo mogą być prowadzone przez 3 ośrodki kontroli;
- oddziały CL, RLN i RLF, które będą miały dodatkowe obowiązki, takie jak nadzór nad laboratoriami akredytowanymi, nadzór nad próbobiorcami ISTA, koordynację badań, organizację badań biegłości itp., aby mogły rzetelnie wykonywać zadania, powinny zostać wzmocnione kadrowo.

Kierownictwo GIORIN zaleciło kontynuację prac nad częścią wykonawczą strategii rozwoju laboratoriów. Wskazano, że do końca I kwartału 2022 r. ma powstać finalna wersja strategii, a przy planowaniu wydatków należy brać pod uwagę wyniki analiz zawarte w raporcie i różnicować poziom wsparcia w zależności od punktacji uzyskanej przez poszczególne laboratoria, odzwierciedlającej ich rolę w realizacji zadań i potencjała rozwojowy.

(akta kontroli str. 454, 1555-1787)

---

¹¹ Polskie Centrum Akredytacji.

1.2 Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym¹² GIORIN, do kompetencji Głównego Inspektora należało m.in. sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań w zakresie działania CL. Dyrektor Generalny był odpowiedzialny za zapewnienie funkcjonowania i ciągłości pracy urzędu, warunki jego działania, a także organizację pracy; dokonywanie czynności z zakresu prawa pracy wobec osób zatrudnionych w urzędzie oraz realizowanie polityki personalnej; określanie szczegółowych zakresów czynności osób kierujących komórkami organizacyjnymi Inspektoratu (m.in. CL). Biuro Dyrektora Generalnego (dalej: BDG) obsługiwało Głównego Inspektora m.in. w zakresie finansowo-księgowym, organizacyjnym i kadrowym. Jednym z jego zadań była współpraca z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie zamówień publicznych dla GIORIN oraz koordynacja powyższych zadań. Zgodnie z ww. Regulaminem, od 1 stycznia 2021 r. w skład CL wchodziły:

- Zespół ds. Organizacji Badań i Administracji w Toruniu (dalej: ZOBiA);
- Laboratorium Badania GMO w Toruniu;
- Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin w Toruniu;
- Referencyjne Laboratorium Fitosanitarne w Toruniu (dalej: RLF w Toruniu);
- Referencyjne Laboratorium Nasienne w Poznaniu (dalej: RLN w Poznaniu);
- 16 oddziałów CL (laboratoria przejęte od WIORIN); w skład oddziałów CL mogły wchodzić pracownie oraz pracownie zamiejscowe.

CL realizowało zadania w zakresie wykonywania badań laboratoryjnych próbek roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów w zakresie przewidzianym przepisami prawa, w szczególności na potrzeby działalności kontrolnej PIORIN.

Zadaniem ZOBiA była m.in.: koordynacja działań CL w zakresie: spraw organizacyjnych, administracyjnych, w tym związanych z zarządzaniem majątkiem, rozwoju systemu informatycznego sieci laboratoryjnej, szkoleń, zabezpieczanie potrzeb CL w zakresie wyposażenia w niezbędny sprzęt, akcesoria i odczynniki oraz materiały; planowanie dostarczania usług, w tym usług metrologicznych; udział w prowadzeniu zamówień publicznych w zakresie dotyczącym planowania oraz ustalania wartości zamówienia publicznego; prowadzenie ewidencji wyposażenia wartościowego i ilościowego, odczynników chemicznych oraz prawidłowe ich rozliczanie; współpraca z Wydziałem Finansowym GIORIN w zakresie obsługi finansowo-księgowej CL; prowadzenie spraw związanych z administrowaniem nieruchomościami będącymi w użytkowaniu CL.

Regulamin Organizacyjny określał ponadto zadania oddziałów CL i stanowił, że oprócz samego Regulaminu, sposób działania ww. oddziałów określały wewnętrzne regulaminy organizacyjne.

Obsługą administracyjną całego GIORIN, w tym CL, zajmowało się Biuro Dyrektora Generalnego, w tym obsługą księgową, kadrową, dotyczącą zamówień publicznych i obsługą prawną. Do tego, pomocniczo, zadania dotyczące obsługi administracyjnej wykonywały cztery stanowiska w CL w Toruniu, przy czym w 2020 r. były to trzy stanowiska. W laboratoriach zatrudnione były osoby na stanowiskach laborantów (pracownicy, którzy wykonują analizy laboratoryjne) oraz pracownicy techniczni (odpowiedzialni za przygotowanie dokumentacji, pomoc techniczną przy badaniach, sprzątanie, ewentualnie wykonujący czynności administracyjne).

(akta kontroli str. 496-528)

1.3 Zasoby laboratoriów GIORIN nie były wykorzystywane w latach 2020-2021 w związku z pandemią COVID-19. Dyrektor Generalna podała, że na wniosek

---

¹² Zarządzenie nr 20/2020 z 29 grudnia 2020 r., weszło w życie 1 stycznia 2021 r., dalej: Regulamin Organizacyjny.

MRiRW z 19 marca 2020 r. CL sporządziło i przekazało zestawienie sprzętu, który był na stanie CL i ówczesnych laboratoriów wojewódzkich PIORIN, a który mógł być wykorzystany w badaniach w kierunku rozpoznania SARS-CoV-2. DG podkreśliła, że laboratoria PIORIN nie były przystosowane do pracy z materiałem infekcyjnym dla ludzi, gdyż pracowały z patogenami roślinnymi. Były one laboratoriami II klasy bezpieczeństwa fitosanitarnego: posiadały zabezpieczenia chroniące przedmiot badań przed kontaminacją i środowisko zewnętrzne przed niekontrolowanym uwolnieniem patogenów do środowiska. Laboratoria PIORIN nie posiadały zabezpieczeń chroniących pracowników, ponieważ patogeny roślinne, w tym wirusy, nie stanowią zagrożenia dla ludzi. Analitycy laboratoryjni PIORIN nie byli przeszkoleni i nie mieli doświadczenia w pracy z organizmami szkodliwymi dla człowieka. Wykorzystanie ww. laboratoriów w stanach nadzwyczajnych wymagałoby przeszkolenia analityków z zakresu stosowanych metod badawczych oraz zachowania warunków bezpieczeństwa, a także zapewnieniem komór bezpieczeństwa biologicznego 3 klasy i środków ochrony osobistej. Przekazując ww. zestawienie sprzętu wskazano na ograniczoną możliwość przenoszenia części aparatury laboratoryjnej. Ewentualny transport powinien być wykonany przez firmę serwisującą, a sprzęt mógł być włączony do użytku po ponownej kalibracji.

(akta kontroli str. 343-382)

2.1 Na 31 grudnia 2020 r., zatrudnienie w GIORIN wyniosło 85 osoby, w tym 20 osób zatrudnionych w Biurze Dyrektora Generalnego. Liczba zatrudnionych laborantów w tym okresie wynosiła 36 (co stanowiło 42,4 % ogółu pracowników GIORIN).

W wyniku restrukturyzacji zatrudnienie wzrosło ponad czterokrotnie i na koniec pierwszego półrocza 2021 r. wyniosło 358 osób, w tym 22 osoby zatrudnione w BDG¹³. Liczba zatrudnionych laborantów w tym okresie wynosiła 302 (co stanowiło 84,4 % ogółu pracowników GIORIN).

(akta kontroli str. 529-539, 1359-1363)

W I półroczu 2021 r. stosunek pracy został rozwiązany z 10 pracownikami laboratoryjnymi: siedmioma z oddziałów CL (laboranci ze stażem od roku do 22 lat); trzema z pozostałych laboratoriów wchodzących w skład CL (laboranci ze stażem od 6 miesięcy do czterech lat).

W tym okresie stosunek pracy został nawiązany z 10 pracownikami: czterema osobami w BDG (wszystkie na stanowiska obsługi); trzema zatrudnionymi w oddziałach CL (wszystkie na stanowiska laborantów); jednym do CL (na stanowisko laboranta); po jednym na stanowisku merytorycznym w Biurze Nasiennictwa oraz Nadzoru Fitosanitarnego i Współpracy Międzynarodowej.

(akta kontroli str. 535-539)

W I półroczu 2021 r., na wnioski kierowników oddziałów CL i Dyrektora CL w Toruniu, zostało przeprowadzonych 11 naborów, spośród których osiem zakończyło się zatrudnieniem wyłonionych kandydatów. Spośród trzech nierozstrzygniętych naborów: w jednym wyłoniony kandydat zrezygnował ze względu na proponowane warunki zatrudnienia¹⁴, w jednym kandydaci nie spełniali wymogów i oczekiwań pracodawcy, w jednym kandydaci zostali wyłonieni i zatrudnieni w wyniku naboru na inne stanowiska.

(akta kontroli str. 535-539, 1359-1363, 2133-2156)

¹³ Przewidziany na 2021 r. poziom zatrudnienia w GIORIN wynosił 380,74 etatów, z tego: osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – 69,37; członkowie korpusu służby cywilnej – 308,37; osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe – 3.

¹⁴ Główny Inspektor podejmował działania w zakresie zwiększenia środków przeznaczanych na wynagrodzenia pracowników GIORIN.

W latach 2019 i 2020, w laboratoriach funkcjonujących w strukturach 16 WIORIN, łącznie zatrudnionych było odpowiednio: 242 i 225 laborantów.

(akta kontroli str. 540-561)

2.2 Na wyposażeniu CL w Toruniu, według stanu na 18 sierpnia 2021 r., pozostawały środki trwałe o łącznej wartości bilansowej w wysokości 15 821 780,39 zł. Do najdroższych urządzeń laboratoryjnych służących do badań analitycznych należały m.in.:

- dwa chromatografy cieczerwowe: o wartości 1 898 931,81 zł - przyjęty na stan w 2014 r. i o wartości 347 442,00 zł - przyjęty na stan w 2003 r.¹⁵;
- cztery chromatografy gazowe: o wartości 1 049 998,73 zł - przyjęty na stan w 2015 r.; o wartości 237 900,00 zł - przyjęty na stan w 2005 r.; o wartości 417 810,00 zł - przyjęty na stan w 2003 r.; o wartości 241 890,00 zł - przyjęty na stan w 2003 r.¹⁶;
- dwa aparaty do Real-Time PCR: o wartości 166 050,00 zł - przyjęty na stan w 2018 r. i o wartości 176 136,00 zł - przyjęty na stan w 2012 r.¹⁷;
- stacja pipetująca o wartości 386 138,82 zł - przyjęta na stan w 2021 r.;
- termocykler o wartości 196 784,57 zł - przyjęty na stan w 2004 r.

Na 18 sierpnia 2021 r., na wyposażeniu oddziału CL w Poznaniu pozostawały środki trwałe o łącznej wartości bilansowej w wysokości 1 713 667,81 zł. Do najdroższych urządzeń laboratoryjnych należały m.in.:

- mikroskopy: o wartości 73 538,42 zł - przyjęty na stan w 2004 r.; o wartości 36 712,00 zł - przyjęty na stan w 1998 r.; o wartości 141 450,58 zł - przyjęty na stan w 2004 r.; o wartości 39 146,40 zł - przyjęty na stan w 2002 r.;
- dozownik stacji pipetującej o wartości 73 185,00 zł - przyjęty na stan w 2016 r.;
- automatyczny ekstraktor cyst nicieni o wartości 64 648,52 zł - przyjęty na stan w 2006 r.

(akta kontroli str. 589-641, 670-699)

Najstarszymi zaewidencjonowanymi urządzeniami służącymi celom badawczym w:

- CL w Toruniu były m.in., przyjęte na stan w 2001 r.: komora laminarna, spektrofotometr, termocykler, aparaty do elektroforezy, autoklaw¹⁸.
- Oddziale CL w Poznaniu były m.in.: autoklawy elektryczne przyjęte na stan w 1999 r.; mikroskopy przyjęte na stan w 1998 r. i 1991 r.; licznik ziaren przyjęty na stan w 1998 r.; szafa kielkownicza przyjęta na stan w 1998 r.¹⁹.

(akta kontroli str. 589-641, 670-699)

W pierwszym półroczu 2021 r. wydatki na zakupy inwestycyjne były ponoszone wyłącznie dla laboratorium w Toruniu. Zakupiono m.in.: stację pipetującą CL za 386 138,82 zł i serwer do EZD NW za 128 854,80 zł.

(akta kontroli str. 562-567)

W okresie objętym kontrolą, w CL w Toruniu występowały awarie sprzętu i urządzeń laboratoryjnych. W Laboratorium Badań GMO były to trzy awarie (koszty napraw dwóch z nich wyniosły 3 533,90 zł i 3 396,03 zł, trzecia awaria została usunięta

¹⁵ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-49 i CL-PPP-I-1-20.

¹⁶ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-50, CL-PPP-I-1-39, CL-PPP-I-1-19, CL-PPP-I-1-18.

¹⁷ Nr inwentarzowy CL-GMO-I-1-88 i CL-GMO-I-1-47A.

¹⁸ Nr inwentarzowy CL-GMO-I-1-2; CL-GMO-I-1-3; CL-GMO-I-1-4a ; CL-GMO-I-1-6a, CL-GMO-I-1-6b, CL-GMO-I-1-6c, CL-GMO-I-1-6d; CL-GMO-I-1-7.

¹⁹ Nr inwentarzowy 8/PO/18 i 8/LE/10; 8/PO/11; 8/KN/22; 4/PO/65; 4/PO/72.

w ramach 24-miesięcznej gwarancji). Kierownik CL wskazała, że awarie nie miały wpływu na opóźnienie realizacji badań laboratoryjnych, gdyż:

- płytka do spektrofotometru została użyczona na czas oznaczeń z innego urządzenia, które w tym czasie nie było eksploatowane;
- blok 96-dółkowy został zastąpiony zapasowym – na stanie laboratorium znajdują się dwa.

W Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin, w okresie objętym kontrolą, wystąpiły awarie chromatografu cieczowego LC-MS/MS. W 2019 r. łączny koszt napraw wyniósł 9 326 zł. W 2020 r. nie odnotowano żadnej awarii, natomiast w pierwszej połowie 2021 r. łączny koszt napraw wyniósł 4 800 zł.

(akta kontroli str. 2041-2061)

Na stanie laboratoriów w Toruniu nie znajdowały się urządzenia nieaktywne z powodu zmiany zakresu akredytacji. Były natomiast urządzenia nieaktywne ze względu na ich zły stan techniczny. W Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin w Toruniu znajdują się urządzenia wyłączone z eksploatacji, m.in.:

- używany w latach 2004-2014 chromatograf cieczowy HPLC²⁰ (urządzenie przestarzałe, nie spełniające oczekiwań związanych z wymaganiami dotyczącymi badań śladowych ilości pozostałości środków ochrony roślin);
- używany w latach 2003-2015 chromatograf gazowy GC/MS²¹ (urządzenie przestarzałe, istnieje możliwość wykorzystania wybranych elementów aparatury, jako części zamienne).

Dyrektor CL zwróciła się w dniu 11 stycznia 2021 r. do Dyrektora Generalnego o zdjęcie ze stanów inwentarzowych nieprzydatnego do dalszego użytkowania lub uszkodzonego sprzętu laboratoryjnego.

(akta kontroli str. 2041-2061)

W oddziale CL w Poznaniu (i wcześniej laboratorium WIORIN w Poznaniu), w latach 2019 – 2021 (I półrocze), koszty poniesione na naprawę sprzętu i urządzeń laboratoryjnych w wyniosły łącznie 18 782,83 zł (14 181,25 zł w 2019 r., 2 178,58 zł w 2020 r. i 2 423 zł w I półroczu 2021 r.). Dyrektor CL wskazała, że stan wyposażenia laboratorium nie wpłynął negatywnie na sprawną realizację badań oraz ich terminowość. Do laboratorium nie wpłynęły skargi na przewlekłość wykonywanych badań.

Na stanie oddziału CL w Poznaniu znajdowały się urządzenia nieaktywne w związku z ich złym stanem technicznym, z powodu zmiany zakresu akredytacji (np. aparat do elektroforezy poziomej), a także rezerwowe, wykorzystywane w przypadku wystąpienia awarii urządzenia, w celu zapewnienia ciągłości badań, jeżeli ich stan techniczny i parametry były właściwe do zamierzonego zastosowania. W grudniu 2020 r. laboratorium WIORIN w Poznaniu przejęło od likwidowanego laboratorium Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Poznaniu (dalej: GIJHARS) płuczkę mikroplatek STAT FAX 2600+ (wykorzystywana w pracowni wirusologii przy badaniach materiału roślinnego na obecność wirusów) oraz stół pod wagę i dwa stoły laboratoryjne (wymieniono stare, zniszczone stoły w pracowniach). W latach 2019-2020 w laboratorium WIORIN w Poznaniu poddano likwidacji sprzęt niesprawny, nieprzydatny lub uszkodzony, m.in.: cieplarki, sita laboratoryjne, sterylizator, mieszadło mechaniczne, pipetę automatyczną, wstrząsarkę, sito analityczne.

(akta kontroli str. 701-704)

²⁰ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-020.

²¹ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-019.

W trakcie oględzin Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin w Toruniu oraz Laboratorium Badania GMO w Toruniu stwierdzono, że stan pomieszczeń i warunki środowiskowe dla sprzętu nie wzbudzały zastrzeżeń.

(akta kontroli str. 705-716)

2.3 Terminy realizacji badań wynikały, m.in. z:

- planów pobierania próbek i harmonogramów dostarczania próbek materiału roślinnego do badań laboratoryjnych (przesyłane przez Głównego Inspektora do poszczególnych WIORIN);
- zatwierdzanych corocznie przez Ministra Klimatu oraz MRiRW programów kontroli upraw;
- zasad przeprowadzania kontroli upraw pod kątem obecności GMO;
- korespondencji z poszczególnymi WIORIN.

(akta kontroli str. 3-181, 404-453, 1359-1363, 1807-1858, 1914-1926)

Zastępca Dyrektora Generalnego wyjaśniła, że na bieżąco monitorowano terminowość wykonywanych badań m.in. poprzez ustalenie harmonogramów pobierania i dostarczania próbek, bieżące ustalenia dotyczące terminu dostarczania próbek, ustalenie z klientem przybliżonego terminu zakończenia badania (osobiste lub telefoniczne ustalenia z klientem), monitorowanie terminowości przez kierownika laboratorium, traktowanie niektórych asortymentów priorytetowo (np. próbek pobranych w ramach obsługi eksportu, kwalifikowanego materiału rozmnożeniowego), informacje zwrotne od klienta – ankiety badania zadowolenia klienta (brak ocen negatywnych).

Ponadto analiza terminowości badań była omawiana na naradach kierownictwa GIORIN z poszczególnymi WIORIN, w dwóch turach: listopad 2018 r. – marzec 2019 r. oraz listopad 2019 – marzec 2020 r. Każdy WIORIN przekazywał przed posiedzeniem pisemne informacje zawierające dane na temat funkcjonowania inspektoratu w zakresie m.in. terminowości realizowanych badań, zagrożeń i podejmowanych w tym przedmiocie działań. Po zakończeniu ww. spotkań, GI wystosował do wszystkich WIORIN zalecenia w zakresie przestrzegania terminowości przeprowadzanych analiz laboratoryjnych.

(akta kontroli str. 404-453, 1359-1363, 1914-1926)

Terminowość przeprowadzenia badań była jednym z zagadnień ujętych w programie kontroli laboratoriów. Nieprawidłowości stwierdzono w dwóch z pięciu kontroli, tj. w WIORIN w Pruszczu Gdańskim (wystąpienie pokontrolne z 30 maja 2019 r.²²) oraz w WIORIN w Radzynie Podlaskim (wystąpienie pokontrolne z 23 października 2020 r.²³).

W 2021 r. stwierdzono, na skutek interwencji Prezesa Polskiej Izby Nasionnej i skarg firm przekazujących próbki do badań, ponad dwumiesięczne opóźnienia w realizacji badań sadzeniaków ziemniaka. Analiza wykazała, że opóźnienie terminu realizacji badań wynikało ze spiętrzenia badań próbek dostarczanych do laboratorium. W celu rozwiązania problemu podjęto decyzję o skierowaniu

---

²² W 2019 r. CL GIORIN przeprowadziło trzy kontrole: laboratorium w Pruszczu Gd. (ocena prawidłowości prowadzenia badań laboratoryjnych próbek ziemniaka pod kątem patogenów bakteryjnych); laboratorium w Poznaniu (ocena organizacji i prowadzenia badań ukierunkowanych na wykrywanie i identyfikację grzybów i organizmów grzybopodobnych patogenicznych dla roślin oraz bezpieczeństwo fitosanitarne w tym zakresie); laboratorium w Olszynie (ocena organizacji badań metodami molekularnymi i ich zastosowania w diagnostyce fitoplasm roślin sadowniczych i PSTVd).

²³ W 2020 r. CL GIORIN przeprowadziło dwie kontrole: laboratorium w Pruszczu Gd. (ocena prawidłowości postępowania w zakresie prowadzenia analiz laboratoryjnych próbek bulw ziemniaka pod kątem wirusów jakościowych); W 2019 r. CL GIORIN przeprowadziło trzy kontrole: laboratorium w Radzynie Podlaskim (ocena organizacji i prowadzenia badań ukierunkowanych na wykrywanie i identyfikację nicieni szkodliwych dla roślin i szkodników owadzych oraz zapewnienie bezpieczeństwa fitosanitarne w laboratorium).

próbek z oddziału CL w Pruszczu Gdańskim do badań laboratoryjnych w innych oddziałach CL. Zastępca Dyrektora Generalnego podkreśliła, że takie rozwiązanie było możliwe dzięki reorganizacji bazy laboratoryjnej PIORIN (po połączeniu laboratoriów nie obowiązuje rejonizacja – badania laboratoryjne mogą być realizowane w całym kraju, niezależnie od lokalizacji i podziału administracyjnego).

Zastępca Dyrektora Generalnego podała, że w obszarze środków ochrony roślin (zarówno w zakresie badań pozostałości środków ochrony roślin, jak również badań składu i właściwości fizyko-chemicznych środków ochrony roślin) były przeprowadzane analizy terminów realizowanych badań laboratoryjnych. Z ww. analizy wynikało, że w 2020 r., co do zasady, laboratoria dotrzymywały ustalonych maksymalnych terminów na wykonywanie analiz oraz przesyłanie raportów z badań. Stwierdzono pojedyncze przypadki przekroczenia terminów, jednak stanowiły one mniej niż 2% oraz wynosiły do kilku dni.

(akta kontroli str. 404-413, 1914-1926, 1944-1973)

Analiza czasu wykonywanych w latach 2019-2021 (pierwsze półrocze) 50 badań laboratoryjnych wykazała, że wykonane one zostały w terminach wynikających z dokumentów planistycznych, zgodnych z metodologią badań. W oddziale CL w Gdańsku 79% badań (15 oznaczeń) wykonanych zostało metodami akredytowanymi, a 21% (4 oznaczenia) nieakredytowanymi; w oddziale CL we Wrocławiu - wszystkie oznaczenia wykonane zostały metodą nieakredytowaną; w oddziale CL w Koszalinie, Białymstoku, Kielcach - wszystkie oznaczenia wykonane metodą akredytowaną.

Z 30 próbek badanych w Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin CL w Toruniu 47 zostało wykonanych w terminach wynikających z dokumentów planistycznych, zgodnych z metodologią badań. Wydłużony czas realizacji badań w 2021 r. spowodowany był konieczności powtórzenia badania dla próbek z wykrytymi substancjami niedopuszczonymi, kumulacją przyjętych do badań próbek oraz zmniejszoną obsadą kadrową (w lipcu obecne były trzy osoby). Wszystkie oznaczenia wykonanych zostało metodą akredytowaną.

Z 13 próbek badanych w Laboratorium Badania GMO CL w Toruniu (wszystkie oznaczenia wykonano metodami akredytowanymi):

- siedem wykonano w terminach wynikających z dokumentów planistycznych, zgodnych z metodologią badań;
- pięć (wykonane w 2019 r.) badano od 21 do 81 dni - czas badania próbek wynikał z wykonywania po raz pierwszy w pełnym zakresie kontroli upraw oraz trzykrotnym zwiększeniem liczby wpływających próbek;
- jedno (z 2020 r.) wykonywano 28 dni - na dłuższy czas badania próbki wpłynęło zwiększenie liczby analiz i przeprowadzanie dodatkowych badań weryfikacyjnych, które dały pozytywne lub wątpliwe wyniki dla promotora 35S.

(akta kontroli str. 1335-1358)

3.1 Spośród oddziałów CL (wcześniej laboratoriów WIORIN), w latach 2019-2021 (I półrocze) zmiany zakresu akredytacji dokonało:

- Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin w Toruniu, w 2019 r. uaktualniło listy badań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego w Pracowni Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin metodą wysokosprawnej chromatografii cieczowej z detekcją tandemową spektrometrią mas (HPLC-MS/MS) oraz chromatografii gazowej z detekcją tandemową spektrometrią mas (GC-MS/MS), łącznie dodano 53 nowe związki;
- Laboratorium Badania GMO w Toruniu, w 2019 r. dokonało zmiany w zakresie akredytacji związanej ze stopniowym zastępowaniem techniki PCR techniką Real-Time PCR oraz wprowadzaniem metod jakościowych na obecność nowych

- elementów przesiewowych i nowych metod pozwalających na identyfikację linii transgenicznych kukurydzy i soi wymienionych w Planie Kontroli Upraw na rok 2020;
- Oddział CL w Katowicach, w 2019 r. rozszerzył zakres akredytacji o nową metodę badawczą materiału roślinnego i gleby na obecność organizmu grzybopodobnego *Phytophthora ramorum* (metoda pułapkowa, metoda hodowlana, metoda mikroskopowa, PB/M-04.00.00 wyd.2 z dn. 27.11.2018 r.);
  - Oddział CL w Warszawie, w 2019 r. rozszerzył zakres diagnostyki o metody molekularne dla roślin i części roślin na obecność DNA fitoplazm z grupy 16SrX (metoda PCR/RFLP, PB/P-01.00.00 wydanie 2 z dnia 16.09.2019r.) oraz obecność RNA Pospiviriod (metoda One-step RT-PCR, PB/P-02.00.00 wydanie 3 z dnia 16.09.2019r.), a w 2020 r. rozszerzono zakres o badanie roślin, części roślin i owadów na obecność owada *Tuta absoluta* (metoda makroskopowa, metoda mikroskopowa, PB/E-02.00.00 wydanie 1 z dnia 11.09.2020 r.);
  - Referencyjne Laboratorium Nasienne w Poznaniu, w 2021 r. rozszerzyło zakres akredytacji o badanie urzędowe na zawartości nasion gorzkich w łubinach pastewnych, zakres od 0% do 100%, metoda biochemiczna (International Rules for Seed Testing ISTA 2021 - rozdział 8, pkt. 8.8.2.);
  - Oddział CL w Bydgoszczy, w 2021 r. uaktualnił zakres akredytacji badań na nasionach roślin w masie 1000 nasion, w zakresie: 0,5-2000g (metoda wagowa/ International Rules for Seed Testing ISTA 2021 – Rozdział 10) z powodu rozszerzenia zakresu pomiarowego metody;
  - Oddział CL w Rzeszowie, w 2019 r. zrezygnował z akredytacji dla metody badawczej: Obecność modyfikacji genetycznej kukurydzy MON810 (metoda PCR; PB/G-01; wydanie 3 z dnia 29.03.2016 r.) z powodu zmiany zapisów ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych oraz niektórych innych ustaw²⁴;
  - Oddział CL w Olsztynie oraz Oddział CL w Krakowie ograniczyły w 2021 r. zakres akredytacji z przyczyn formalnych (wygaszenie pracowni).

(akta kontroli str. 343-382, 403)

Znaczna część zmian akredytacji w okresie objętym kontrolą wynikała z przyczyn formalnych i nie stanowiła zmiany merytorycznej. Powodami zmian były m.in.: błędy redaktorskie w numerach procedur badawczych w poprzednim wydaniu zakresu akredytacji; zmiany edytorskie; uaktualnienie opisów; przereferowanie treści załączników; uproszczenie zapisów technicznych; wprowadzenie metod urzędowych, rutynowo stosowanych w laboratorium; zmiany nazwy badanego organizmu lub nazwy badanej cechy w dokumentach międzynarodowych. Każdego roku wydawane jest nowe wydanie Międzynarodowych Przepisów Oceny Nasion (International Seed Testing Association, dalej: ISTA), oznaczane rokiem wydania. Dyrektor Generalna podała, że ponieważ regulacje ISTA są uznawane przez Polskie Centrum Akredytacji za dokument normatywny, akredytowane laboratoria zobowiązane są do wnioskowania o zmianę zakresu akredytacji wynikającą ze zmiany wydania, dołączając do wniosku analizę wpływu zmian na badania wykonywane poszczególnymi metodami oraz na dokumentację.

(akta kontroli str. 343-382)

Część zmian akredytacji wynikała z wdrożenia aktualizacji normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz reorganizacji bazy laboratoryjnej PIORIN, tj. włączenia laboratoriów wojewódzkich do struktury GIORiN (zmiana nazwy laboratorium). Laboratoria GIORIN spełniają wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02,

---

²⁴ DZ.U. z 2018, poz.810.

co zostało potwierdzone przyznaniem certyfikatu przez Polskie Centrum Akredytacji. Dodatkowo oddział CL w Warszawie oraz Referencyjne Laboratorium Nasienne w Poznaniu posiadają akredytację ISTA w zakresie oceny nasion.

(akta kontroli str. 343-382, 403)

3.2 W I półroczu 2021 r. CL w Toruniu i wszystkie oddziały CL wykonywały badania fitosanitarne.

Oddziały CL wykonywały także badania w zakresie oceny nasion (za wyjątkiem oddziałów CL w Gorzowie Wielkopolskim, Olsztynie, Poznaniu oraz CL w Toruniu).

Badania w zakresie GMO oraz pozostałości środków ochrony roślin wykonywane były wyłącznie CL w Toruniu.

Ww. zakres był kontynuacją badań prowadzonych w latach 2019-2020, przy czym z końcem 2020 r. zakończono działalność pracowni oceny nasion w Olsztynie i Zielonej Górze oraz fitosanitarnej w Opolu.

W I półroczu 2021 r., w CL w Toruniu i oddziałach CL, zbadano łącznie 88 938 próbek i wykonano 130 856 oznaczeń. Z tego:

- badania fitosanitarne: 76 833 próbek (86% ogółu), 97 909 oznaczeń (75% ogółu);
- ocena nasion: 11 259 (13% ogółu), 21 437 oznaczeń (16% ogółu);
- GMO: 409 próbek (0,5% ogółu), 10 564 oznaczeń (8% ogółu);
- pozostałości środków ochrony roślin: 437 próbek (0,5% ogółu), 948 oznaczeń (1% ogółu) - finansowane ze środków własnych GIORIN; badania wykonane przez CL w Toruniu nie były finansowane z niżej wskazanych programów wieloletnich.

Najwięcej próbek w ramach badań fitosanitarnych zbadano w oddziałach CL w: Bydgoszczy (9 351 próbek, 10 442 oznaczeń), Pruszczu Gdańskim (11 147 próbek, 14 424 oznaczeń) i Koszalinie (13 765 próbek, 14 133 oznaczeń).

W zakresie oceny nasion, RLN w Poznaniu dokonało 5 476 oznaczeń na 2 715 próbkach. Najwięcej badań wśród oddziałów CL przeprowadzono: we Wrocławiu (1 431 próbek, 2 047 oznaczeń), w Warszawie (1 866 próbek, 3 592 oznaczeń) i w Łodzi (2 144 próbek, 4 730 oznaczeń).

(akta kontroli str. 455-462, 468-495, 589-641, 1859-1913)

3.3 W latach 2019-2021 (I półrocze) badania laboratoryjne w zakresie pozostałości środków ochrony roślin na potrzeby GIORIN zlecane były:

- Laboratorium Zakładu Badania Bezpieczeństwa Żywności Instytutu Ogrodnictwa PIB w Skierniewicach; w 2019 r. zlecono badanie 1 084 próbek, 485 758 oznaczeń; w 2020 r. - 1 094 próbek, 505 773 oznaczeń; w I półroczu 2021 r. - 7 próbek, 3 241 oznaczeń;
- Laboratorium Instytutu Ochrony Roślin PIB w Poznaniu; w 2019 r. badanie 1 482 próbek, 684 409 oznaczeń; w 2020 r. - 1 409 próbek, 655 781 oznaczeń; w I półroczu 2021 r. - 181 próbek, 89 078 oznaczeń;
  - Zakładzie Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin w Poznaniu,
  - Laboratorium Badania Bezpieczeństwa Żywności i Pasz Terenowej Stacji Doświadczalnej w Białymstoku,
  - Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin w Oddziale Sośniowice.

W latach 2019-2020 badania zlecane ww. zakresie były zlecane i finansowane na podstawie Programu Wieloletniego Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach: „Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego” oraz Programu Wieloletniego Instytutu Ochrony Roślin PIB

w Poznaniu: „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczania strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”.

(akta kontroli str. 463-495)

Badania w zakresie składu i właściwości fizykochemicznych środków ochrony roślin nie były realizowane przez laboratoria GIORIN (CL w Toruniu i oddziały CL). Wszystkie badania w tym zakresie, w latach 2019-2021 (I półrocze), były zlecane Laboratorium Badania Jakości Środków Ochrony Roślin Laboratorium Instytutu Ochrony Roślin PIB w Poznaniu Oddział Sośnowice na podstawie Programu Wieloletniego Instytutu Ochrony Roślin PIB w Poznaniu pn. „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczania strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”.

GIORIN zlecił w tym zakresie przeprowadzenie badań 311 próbek (w 2019 r.), 310 próbek (w 2020 r.), 161 próbek (w I półroczu 2021 r.) i dokonanie oznaczeń:

- fizykochemicznych - 936 (w 2019 r.), 1 256 (w 2020 r.), 632 (w I półroczu 2021 r.);
- zawartości substancji czynnej – 399 (2019 r.), 382 (2020 r.), 219 (I p. 2021 r.);
- zanieczyszczenia - 11 (w 2019 r.), 25 (w 2020 r.), 15 (w I półroczu 2021 r.);
- identyfikacji - 57 (w 2019 r.), 49 (w 2020 r.), 3 (w I półroczu 2021 r.);
- porównawczych - 31 (w 2019 r.), 32 (w 2020 r.), 14 (w I półroczu 2021 r.);
- analiz organoleptycznych - 3 (w 2019 r.), 1 (w 2020 r.), 0 (w I półroczu 2021 r.);
- badań dodatkowych - 18 (w 2019 r.), 21 (w 2020 r.), 6 (w I półroczu 2021 r.).

W latach 2019-2020, Główny Inspektor informował WIORIN, że próbki materiału roślinnego pod kątem pozostałości środków ochrony roślin oraz składu i właściwości fizykochemicznych środków ochrony roślin mają być przekazywane do badania ww. laboratoriom.

(akta kontroli str. 463-495)

3.4 W CL w Toruniu, w poszczególnych latach objętych kontrolą, zbadano łącznie:

a) w 2019 r. – 12 789 próbek i wykonano 59 017 oznaczeń (w tym fitosanitarne – 8 394 próbek i 15 794 oznaczeń; GMO – 2 818 próbek i 38 800 oznaczeń; pozostałości środków ochrony roślin – 1 577 próbek 4 423 oznaczeń).

b) w 2020 r. – 12 029 próbek i wykonano 57 929 oznaczeń (w tym fitosanitarne – 7 616 próbek i 17 024 oznaczeń; GMO – 3 018 próbek i 37 538 oznaczeń; pozostałości środków ochrony roślin – 1 395 próbek 3 367 oznaczeń).

c) w I półroczu 2021 r. – 3 581 próbek i wykonano 15 926 oznaczeń (w tym fitosanitarne – 2 735 próbek i 4 416 oznaczeń; GMO – 409 próbek i 10 564 oznaczeń; pozostałości środków ochrony roślin – 437 próbek 948 oznaczeń).

(akta kontroli str. 589-641, 1859-1913)

Analiza wykorzystania wybranych do badania ośmiu spośród najdroższych urządzeń znajdujących się na wyposażeniu CL w Toruniu wykazała, że w całym okresie objętym kontrolą nie był wykorzystywany do badań:

- chromatograf ciekłowy HPLC²⁵,
- chromatograf gazowy GC/MS²⁶,
- chromatograf ciekłowy GPC²⁷.

²⁵ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-020, według ewidencji włączony do eksploatacji w 2004 r, wyłączony w 2014 r., wartość początkowa 347 442,00 zł.

²⁶ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-019, według ewidencji włączony do eksploatacji w 2004 r, wyłączony w 2015 r., wartość początkowa 417 810,00 zł.

Powyższe urządzenia zostały wyłączone z eksploatacji ze względu na to, że były przestarzałe i nie spełniały wymagań dotyczących badań śladowych ilości pozostałości środków ochrony roślin.

(akta kontroli str. 334-342, 2034-2040)

Analiza wykorzystania pozostałych, wybranych do badania urządzeń znajdujących się w CL w Toruniu wykazała, że w zakresie kontroli urzędowej materiału roślinnego, przebadano: w 2019 r. 662 próbek, wykonując 194 091 oznaczeń; w 2020 r. 600 próbek, wykonując 183 214 oznaczeń; w pierwszym półroczu 2021 167 próbek, wykonując 53 067 oznaczeń.

Analiza wykorzystania wybranych do badania urządzeń znajdujących się w CL w Toruniu wykazała, że w ramach monitorowania ważności wyników zgodnie z Systemem Zarządzania Laboratorium, przebadano: w 2019 r. 915 próbek, wykonując 202 474 oznaczeń; w 2020 r. 795 próbek, wykonując 182 479 oznaczeń; w pierwszym półroczu 2021 270 próbek, wykonując 51 146 oznaczeń.

Na chromatografie cieczowym LC/MS/MS²⁸ (PN-EN 15662:2018) dokonywano oznaczeń 132 parametrów. Na chromatografie gazowym GC/MS/MS²⁹ (PN-EN 15662:2018) dokonywano oznaczeń 167 parametrów. Na chromatografach gazowych ECD/NPD³⁰ (PB/PP-01.00 wyd. 4 z 31 maja 2019 r.) dokonywano oznaczeń 13 parametrów. Na spektrofotometrze UV-VIS³¹ (PN-EN 12396-3: 2002) dokonywano oznaczenia jednego parametru.

GIORIN nie dysponuje informacjami na temat liczby analiz wykonywanych na poszczególnych urządzeniach. Na potrzeby sprawozdawczości przygotowano zestawienia obejmujące liczbę wykonanych próbek, analiz i oznaczeń dla badań wykonanych różnymi technikami.

(akta kontroli str. 334-342, 2034-2040)

Monitorowanie wyników badań pozostałości środków ochrony roślin było przeprowadzane w celu zagwarantowania, że uzyskiwane wyniki są miarodajne. Związane było to z Systemem Zarządzania Laboratorium i miało na celu utrzymanie akredytacji, zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02.

W okresie objętym kontrolą, jednostkowy koszt poszczególnych oznaczeń nie zmieniał się i wynosił dla badania metodą: chromatografii cieczowej LC-MS/MS 418,00 zł; chromatografii cieczowej: GC-MS/MS 422,00 zł; chromatografii gazowej GC-NPD/ECD 283 zł; spektrofotometrii 125 zł.

(akta kontroli str. 334-342, 2034-2040)

Przy pomocy wytypowanego spektrofotometru³², znajdującego się w Laboratorium Badania GMO CL w Toruniu badano próbki materiału roślinnego (nasiona i liście) oznaczając stężenie wyizolowanego DNA³³; w 2019 r. zbadano 3 061 próbek i wykonano 9 010 oznaczeń, w 2020 r. 3 017 (w tym 1 863 próbki zbiorcze liści przynależących do tego samego gatunku np. kukurydzy, soi, rzepaku) i 5 418 oznaczeń, w I półroczu 2021 r. 334 próbki (w tym 7 próbek zbiorczych liści) i 994 oznaczeń - przy czym badanie podpróbek jest powtarzane, zatem liczba analiz była dwukrotnie większa.

---

²⁷ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-021, według ewidencji włączony do eksploatacji w 2004 r, wyłączony w 2014 r., wartość początkowa 589 32,00 zł.

²⁸ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-049.

²⁹ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-050.

³⁰ Numery inwentarzowe CL-PPP-I-1-018 i CL-PPP-I-1-039.

³¹ Nr inwentarzowy CL-PPP-I-1-022.

³² Nr inwentarzowy: CL-GMO-I-1-3.

³³ Wykonywanie ww. oznaczenia jest czynnością pomocniczą, która wykonywana jest jako ostatni element w pierwszym etapie badania próbek na obecność GMO.

Na koszt całego badania izolacji DNA, wynoszący 125,30 zł składały się koszty: materiałów i odczynników (58,51 zł), robocizny (1 godzina – 23,49 zł), pośrednie (43,30 zł – 52,80% z 82 zł). Pomiar spektrofotometryczny wymaga zużycia trzech końcówek z filtrem i około trzech minut pracy, do czego dochodzą koszty przeglądu urządzenia (raz do roku) i wzorców - zużycie sprzętu kalkulowane jest w kosztach pośrednich. GIORIN wyliczył jednostkowy koszt badania samego etapu spektrofotometrycznego w okresie objętym kontrolą na: 0,83 zł (w 2019 r.), 0,92 zł (w 2020 r.) i 1,26 zł (w 2021 r.).

(akta kontroli str. 334-342)

4. W 2019 r. łącznie na działalność GIORIN zaplanowane zostały środki w wysokości 15 959 951,00 zł (w tym na wydatki majątkowe 800 000,00 zł, a na wydatki bieżące 15 159 951,00 zł). Wykonanie wydatków GIORIN wyniosło 15 626 244,84 zł (766 758,31 zł wydatki majątkowe, 14 859 486,47 bieżące).

Plan na 2020 r. przewidywał wydatki w wysokości 19 843 971,88 zł (2 660 000,00 zł majątkowe, 17 183 971,88 zł bieżące). Wykonanie wyniosło 18 143 727,07 zł (1 852 243,36 zł wydatki majątkowe, 16 291 483,71 zł bieżące). Na niewygasające z upływem roku budżetowego 2020³⁴ wydatki składały się kwoty: 806 139,00 zł wydatki majątkowe i 818 947,00 zł bieżące.

Plan na 2021 r. przewidywał wydatki w wysokości 36 114 000,00 zł (majątkowe 1 025 000,00 zł, bieżące 35 089 000,00 zł). W pierwszym półroczu wykonano 17 378 603,59 zł (bieżących 38 239,10 zł, majątkowych 17 340 364,49 zł). Wykonano ponadto wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2020 (806 138,82 zł majątkowych, 775 504,22 zł bieżących).

(akta kontroli str. 562-563, 642-669, 1788-1789, 2020-2029)

Źródłem finansowania działalności laboratoryjnej GIORIN w 2021 r. były środki budżetowe zapisane w ustawie budżetowej na 2021 r. w części 32 – Rolnictwo, w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo, w rozdziale 01032 – Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Jednocześnie, w ww. ustawie budżetowej na 2021 r. zaplanowano dla GIORIN, w rezerwie celowej poz. 8³⁵, środki na realizację Programu Jednolitego Rynku oraz w poz. 44³⁶ środki na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych oraz niektórych innych ustaw³⁷. Nie korzystano ze środków UE.

(akta kontroli str. 562-563, 642-669, 1788-1789)

W latach 2019-2020 plan wydatków WIORIN opracowywany był dla całej jednostki i nie sporządzano planów (w tym rzeczowo-finansowych) dla poszczególnych komórek organizacyjnych, również dla laboratorium. Wydatki były planowane w szczególności wynikającej z klasyfikacji budżetowej: dział, rozdział, paragraf.

Plan finansowy w układzie zadaniowym GIORIN na 2021 r. przewidywał zadania pozwalające ustalić jaką kwotę planowano na działalność laboratoryjną – wysokość środków przewidzianą na działania 21.1.3.5 działalność laboratoryjna.

Na działalność laboratoryjną GIORIN zaplanowane zostały wydatki w wysokości: 6 478 000,00 zł na 2019 r.; 8 230 000,00 zł na 2020 r. oraz 36 722 000,00 zł na 2021 r. (po restrukturyzacji).

(akta kontroli str. 562-563, 642-669, 1788-1789, 2020-2029)

³⁴ Zadania niewygasające obejmowały zakupy materiałów eksploatacyjnych, odczynników oraz sprzętu laboratoryjnego dla CL w Toruniu oraz zakup urządzeń serwerowych i sieciowych dla potrzeb stworzenia wspólnej infrastruktury sieciowej GIORIN.

³⁵ Ww. rezerwa nie została uruchomiona.

³⁶ Rezerwa została uruchomiona 20 września 2021 r. w wysokości 1 299 151,00 zł, z czego 569 151,00 zł na wydatki bieżące i 730 000,00 zł na wydatki majątkowe.

³⁷ Dz.U. z 2018 r., poz. 810

Wydatki GIORIN na działalność laboratoryjną w pierwszym półroczu 2021 r. zaplanowano w wysokości 22 014 000,00 zł (co stanowiło 60,96% wszystkich wydatków GIORIN zaplanowanych na I półrocze 2021 r.), w tym 21 589 000,00 zł wydatków bieżących (co stanowiło 61,53% wszystkich wydatków bieżących GIORIN) oraz 425 000,00 zł wydatków majątkowych (41,46% wszystkich wydatków majątkowych GIORIN).

W I półroczu 2021 r. na działalność laboratoryjną GIORIN wydatkował 12 519 456,72 zł (wydatki bieżące) i 38 239,10 zł (wydatki majątkowe), co stanowiło odpowiednio 72,20% i 100% wszystkich poniesionych w pierwszym półroczu 2021 r. przez GIORIN wydatków.

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że analiza wpływu przeprowadzonej restrukturyzacji na wysokość środków finansowych przeznaczonych na działalność laboratoryjną w 2021 r. będzie możliwa dopiero po zakończeniu roku budżetowego. Podkreśliła, że ze względu na nierównomierne rozłożenie wydatków w poszczególnych miesiącach roku, wynikające z sezonowości produkcji rolnej oraz zapotrzebowania na badania laboratoryjne, ocena finansowania zostanie dokonana po zakończeniu 2021 roku.

(akta kontroli str. 562-563, 642-669, 1788-1789, 2020-2029)

5.1 W I półroczu 2021 r., na wydatki osobowe GIORIN w zakresie laboratoriów wyniosły 8 401 304,80 zł (łącznie wynagrodzenia wraz z pochodnymi pracowników laboratoriów), przy czym średnie miesięczne wynagrodzenie (bez pochodnych) laborantów wyniosło 3 816,30 zł, a pracowników obsługi 3 372,47. Na szkolenia wydano 53 779,80 zł.

(akta kontroli str. 529-561, 2032-2033, 2062-2070)

Wydatki na akredytację laboratoriów w I półroczu 2021 r. wyniosły 67 950 zł, przy czym nie ponoszono kosztów wdrożenia normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 (była wdrażana w poprzednich latach), ani na zmianę zakresu akredytacji. Utrzymanie normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 wiąże się z kosztami, takimi jak: opłata za uczestnictwo w Krajowym Systemie Akredytacji, opłata za ocenę w procesie nadzoru, przegląd dokumentacji. Ponadto poniesiono koszty dotyczące akredytacji związanej z systemami określonymi w nasiennictwie, według przepisów OECD³⁸ – akredytacji w Międzynarodowym Związku Oceny Nasion (ISTA).

(akta kontroli str. 2062-2070)

Wydatki na zakup i utrzymanie wyposażenia w I półroczu 2021 r. wyniosły 2 293 746,15 zł i obejmowały m.in.: oprogramowanie (121 770,00 zł), wzorce pomiarowe (775 561,18 zł), materiały odniesienia (13 389,70 zł), odczynniki (864 966,96 zł), konserwację i naprawy sprzętu laboratoryjnego (66 409,58 zł), tonery (37 1226,12 zł), zakupy informatyczne (21 414,04 zł), akcesoria i sprzęt laboratoryjny (406 498,27 zł), pozostałe usługi, w tym sprawdzanie, wzorcowanie i kalibrowanie przyrządów (775 561,18 zł).

(akta kontroli str. 2062-2070)

Poszczególne WIORIN wskazały, że laboratoria nie ponosiły żadnych kosztów związanych z poborem próbek, gdyż pobór taki jest częścią działań inspekcyjnych o charakterze kontrolnym i nie leży w zakresie działań laboratoriów.

(akta kontroli str.717-1334)

Wysokość środków na sfinansowanie w latach 2019-2020 zadań związanych z badaniami pozostałości środków ochrony roślin zleczanych laboratoriom

³⁸ Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD).

zewnątrznym na podstawie programów wieloletnich (wskazanych w punkcie 3.3 niniejszego wystąpienia) została określona w uchwale Rady Ministrów nr 225/2015 z 15 grudnia 2015 r., zmienionej uchwałą Rady Ministrów nr 155/2018 z 16 października 2018 oraz uchwałą Rady Ministrów nr 131/2019 z 28 października 2019 r., a dla LIO uchwałą Rady Ministrów nr 105/2015 z 14 lipca 2015 r.

W przypadku Laboratorium Instytutu Ochrony Roślin PIB w Poznaniu, na realizację badań pozostałości środków ochrony roślin i mikotoksyn w płodach rolnych pochodzących w produkcji pierwotnej oraz wodach podziemnych i powierzchniowych w pobliżu miejsc produkcji w 2019 r., wydatkowano łącznie 2 856 088,63 zł, a w 2020 r. 2 812 582,56 zł. Na wykonywanie analiz jakości substancji czynnych i środków ochrony roślin na rzecz kontroli obrotu środkami ochrony roślin w 2019 r. wydatkowano 761 690,19 zł, a w 2020 r. 697 095,75 zł.

Ww. kwoty zgodnie z zawartymi umowami obejmowały: 1 650 próbek płodów rolnych (1 650 oznaczeń pozostałości środków ochrony roślin i 150 oznaczeń mikotoksyn) – realizowanych na rzecz PIORIN; 100 próbek płodów rolnych – realizowanych na rzecz nadzoru sprawowanego przez GIJHARS nad rolnictwem ekologicznym; 450 próbek płodów rolnych realizowanych na rzecz kontroli wzajemnej zgodności (cross compliance) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: ARIMR); monitoringu wód – 450 próbek w kierunku badania pozostałości środków ochrony roślin – realizowanych na rzecz PIORIN.

W przypadku Laboratorium Instytutu Ogrodnictwa PIB w Skierniewicach, na badanie pozostałości środków ochrony roślin w ramach urzędowej kontroli ich stosowania, w latach 2019-2020 wydano w każdym roku 782 000,00 zł. Ww. kwoty obejmowały, zgodnie z zawartymi umowami, badanie pozostałości w płodach rolnych (1 200 próbek) w ramach kontroli urzędowych PIORIN oraz monitoringu wód (100 próbek wody) realizowany na rzecz PIORIN.

W 2021 r., dla Laboratorium Instytutu Ochrony Roślin PIB w Poznaniu została zaplanowana dotacja celowa, na realizację zadania „Analiza pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych pochodzących w produkcji pierwotnej oraz wodach podziemnych i powierzchniowych w pobliżu miejsc produkcji” w wysokości 6 075 000 zł (w tym na wydatki majątkowe 2 000 000 zł), a na realizację zadania „Wykonywanie analiz jakości substancji czynnych i środków ochrony roślin na rzecz kontroli obrotu środkami ochrony roślin” w wysokości 3 445 000 zł (w tym na wydatki majątkowe 1 980 000 zł).

Na rzecz Laboratorium Instytutu Ogrodnictwa PIB w Skierniewicach w 2021 r., w ramach dotacji celowej na realizację zadania „Analiza pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych pochodzących z produkcji pierwotnej oraz wodach podziemnych i powierzchniowych w pobliżu miejsc produkcji, zaplanowano kwotę 1 586 000 zł.

Zastępca Dyrektora Departamentu Klimatu i Środowiska MRiRW podał, że wskazane kwoty obejmują realizację nie tylko badań na rzecz PIORIN, ale także GIJHARS, ARIMR oraz monitoring wód, a w 2021 r. ponadto na rzecz Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wyjaśnił, że ze względu na sposób rozliczania dotacji, na podstawie danych będących w dyspozycji Ministerstwa, nie jest możliwe rozdzielenie ww. kwot na zadania realizowane na rzecz poszczególnych jednostek administracji.

(akta kontroli str.463-495)

6. Zarządzeniem DG nr 2 z 3 marca 2021 r. wprowadzono w GIORIN Regulamin Zamówień Publicznych, ustanawiający zasady postępowania w procesie realizowania zamówień publicznych w zależności od wartości zamówienia. Zamówienia o wartości poniżej 5 000 zł były udzielane poprzez wybór

najkorzystniejszej oferty na rynku, poprzedzonym rozeznaniem rynku, zapytaniem ofertowym, ewentualnie negocjacjami. Kolejne progi (pomiędzy 5 000 zł a 50 000 zł oraz pomiędzy 50 000 zł a 130 000 zł) przewidywały wybór najkorzystniejszej oferty dokonanej po zapytaniu ofertowym. Postępowania w sprawie udzielenia zamówienia publicznego o wartości przekraczające 130 000 zł prowadzone są na rzecz GIORIN przez podmiot zewnętrzny, na podstawie umów zawartych z Centrum Obsługi Administracji Rządowej³⁹ (dalej: COAR). Na podstawie ww. umów COAR został upoważniony, m.in. do przygotowania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w imieniu i na rzecz GIORIN oraz udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane finansowane ze środków GIORIN. Umowy nie obejmują udzielania zamówień publicznych na dostawy, usługi i roboty budowlane, do których udzielania nie stosuje się ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁴⁰. Zgodnie z ww. regulacjami, w 2021 r. COAR przygotował i przeprowadził postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w imieniu i na rzecz GIORIN na dostawę odczynników i materiałów eksploatacyjnych do laboratoriów.

(akta kontroli str. 568-588, 1364-1554, 1790-1806)

W pierwszym półroczu 2021 r. na działalność laboratoryjną GIORIN poniósł wydatki bieżące w wysokości 885 326,41 zł na zakup materiałów eksploatacyjnych i odczynników (dla wszystkich oddziałów CL) oraz wydatki majątkowe w wysokości 806 138,8 zł (wyłącznie CL w Toruniu)⁴¹.

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że GIORIN nie prowadzi analityki wydatków na poszczególne laboratoria. Wydatki GIORIN grupowane są paragrafami klasyfikacji wydatków i tak są prezentowane w sprawozdaniach z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

(akta kontroli str. 562-567)

7. W latach 2019-2021 (I półrocze) GIORIN osiągnął dochody z badań laboratoryjnych⁴² w wysokości: w 2019 r. - 5 346,00 zł w 2020 r. - 21 663,00 zł; w I półroczu 2021 r. - 2 566 816,61 zł.

Dochody uzyskiwane były z usług świadczonych dla podmiotów w zakresie badań laboratoryjnych roślin, produktów roślinnych i przedmiotów w kierunku obecności organizmów szkodliwych dla roślin, obecności modyfikacji genetycznych. Plany dochodów miały charakter prognoz i opierały się na średnich danych z lat poprzednich, z intuicyjnym uwzględnieniem trendów na rok przyszły. Dochody te były uzyskiwane z usług wykonywanych na zlecenie podmiotów (klientów zewnętrznych), które nie miały związku z działaniami Inspekcji w ramach planów pracy PIORIN w danym roku, a wynikają z pojawiających się potrzeb indywidualnych zleciodawców. W związku z powyższym, nie można było dokładnie przewidzieć liczby i rodzaju zleceń, a ze względu na niewielką skalę zjawiska (około kilkunastu zleceń rocznie) nie było możliwe statystyczne oszacowanie wielkości wpływów.

(akta kontroli str. 568-588)

Łącznie dochody osiągnięte w latach 2019-2020 przez laboratoria funkcjonujące w strukturach 16 WIORIN wyniosły 9 682 331,99 zł.

(akta kontroli str. 717-1334)

³⁹ Umowa nr SZ/BP-23/38/17 z 13 lipca 2017 r., z aneksami 1-3 oraz umowa SZ/BP-23/80/2019 z 24 grudnia 2019 r.

⁴⁰ Dz.U. z 2021 r., poz. 1129.

⁴¹ Zakup materiałów eksploatacyjnych, odczynników oraz sprzętu laboratoryjnego dla CL w Toruniu oraz zakup urządzeń serwerowych i sieciowych dla potrzeb stworzenia wspólnej infrastruktury sieciowej GIORIN.

⁴² W tym za badania urzędowe dokonywane na wniosek.

Główny Inspektor wskazał, że poza sprzętem laboratoryjnym zakupionym w latach 2003-2006, w ramach programu PHARE⁴³, Oddział CL w Poznaniu nie posiada i nie wykorzystuje do badań sprzętu, którego zakup był dofinansowany ze środków unijnych. Od 2004 r. w CL w Toruniu nie dokonywano zakupów sprzętu laboratoryjnego objętego dofinansowaniem pochodzącym z Unii Europejskiej.

(akta kontroli str. 1359-1363, 2034-2040)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 4 października 2021 r.

Wiceprezes
Najwyższa Izba Kontroli
Małgorzata Motylow

.....
podpis

⁴³ Poland and Hungary: Assistance for Restructuring their Economies. Celem tego programu była pomoc materialna państwom kandydującym do Wspólnot Europejskich.